OBSAH

1. Svetové poľnohospodárstvo 2

2. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo krajín EÚ 10

2.1. Vývoj cenovej konkurencieschopnosti poľnohospodárskej a potravinovej produkcie 17

Príloha 1

SVETOVÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO A POĽNOHOSPODÁRSTVO KRAJÍN EÚ

1. Svetové poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo na svete má prvoradý význam z hľadiska produkcie poľnohospodárskych surovín pre potravinársky priemysel. Potravinová dostatočnosť sa stáva významnou pre každú krajinu. Jej zabezpečenie je realizované prostredníctvom Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj.

Výkonnosť svetového poľnohospodárstva, meraná hrubým domácim produktom (HDP) podieľajúcim sa na svetovom HDP všetkých odvetví, má za ostatné roky každoročne klesajúcu tendenciu, napriek tomu má toto odvetvie nenahraditeľný význam v produkcii poľnohospodárskych surovín a v rozvoji a osídlení vidieka každej krajiny. Zvyšujúca sa populácia Zeme kladie nároky na poľnohospodársku produkciu z hľadiska zabezpečenia potravinových zdrojov. Rozvoj poľnohospodárstva je značne diferencovaný a produkčne sa koncentruje väčšinou do hospodársky rozvinutých štátov, ktoré dosahujú vysokú produkčnú výkonnosť a produktivitu práce a nízku zamestnanosť. Podiel poľnohospodárstva na národnej ekonomike je rozhodujúci aj v rozvojových krajinách, kde je poľnohospodárstvo zdrojom obživy a práce vysokého podielu obyvateľstva. Poľnohospodárstvo má kľúčovú úlohu v mnohých krajinách pri urýchlení celkového hospodárskeho rastu a tvorby pracovných miest. V budúcnosti bude potrebná optimálna kombinácia sociálnych, ekonomických a technických politík na dosiahnutie prosperity a udržateľnosti poľnohospodárskych podnikov vo vidieckych oblastiach. Rozvoj poľnohospodárstva bude musieť čoraz viac rešpektovať výzvy v oblasti životného prostredia s akcentom na pôdu, vodu a diverzitu.

Výmera poľnohospodárskej pôdy má od roku 2005 mierne klesajúci trend, ktorý sa významne prejavil aj v roku 2015 najmä v Austrálii (9,9 %), Kanade (4,0 %), Nórsku (9,1 %), USA (0,6 %), Európskej únii (0,5 %) a Turecku (0,3 %). Ostatné hospodársky rozhodujúce štáty sveta poľnohospodársku pôdu stabilizovali na úrovni predchádzajúceho roka, resp. ju mierne zvýšili najviac Čína (2,6 %). Vývoj poľnohospodárskej pôdy je charakteristický rýchlejším poklesom jej výmery v hospodársky rozvinutých krajinách s vyššou intenzitou poľnohospodárskej výroby a nárastom v rozvojových krajinách s prevládajúcou extenzitou poľnohospodárskej výroby. Tento trend je ovplyvnený rýchlejšou industrializáciou vo vyspelých krajinách.

Výmera poľnohospodárskej pôdy na svete predstavuje, podľa ostatných údajov z Faostatu, 4,869 mld. hektárov, čo je 37,4 % z celkovej pôdy sveta (13,0 mld. hektárov). V Európskej únii súhrnne zaberá poľnohospodárska pôda 43,5 % z jej celkovej výmery. Vyšší podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej pôdy krajiny je v menej rozvinutých krajinách v porovnaní s hospodársky vyspelými krajinami. Najvyšší podiel poľnohospodárskej pôdy na celkových pôdnych zdrojoch krajiny, ktorý dosahuje viac ako 50 % majú Juhoafrická republika (79,8 %), India (60,4 %), Mexiko (54,9 %), Čína (56,1 %), Argentína (54,3 %) a Turecko (50,1 %).

Poľnohospodárska pôda na Zemi Tabuľka 1

Krajina	Celková pôda v mil. ha	Poľnoh. pôda v mil. ha	Orná pôda v mil. ha	% poľnoh. pôdy na celkovej pôde	% ornej pôdy na poľnoh. pôde	Počet ha na jednotku aktívnej populácie	Počet ha na poľn. aktívneho pracovníka
Svet	13 008,9	4 868,9	1 425,9	37,4	29,3	0,4	1,1
EÚ	423,8	184,5	107,4	43,5	58,2	0,4	10,8
Argentína	273,7	148,7	39,2	54,3	26,4	2,0	28,3
Austrália	768,2	365,9	46,1	47,6	12,6	3,9	102,2
Brazília	835,8	282,6	80,0	33,8	28,3	0,7	6,9
Kanada	909,4	62,7	43,6	6,9	69,5	2,3	142,5
Čína	942,5	528,6	119,6	56,1	22,6	0,1	0,2
India	297,3	179,7	156,5	60,4	87,1	0,3	0,6
Japonsko	36,5	4,5	4,2	12,3	93,3	0,1	3,5
Mexiko	194,4	106,7	22,9	54,9	21,5	0,4	2,9
Nový Zéland	26,3	11,1	0,6	42,2	5,4	0,2	3,2
Nórsko	36,5	0,9	0,8	2,5	91,6	0,3	9,7
Rusko	1 637,7	217,7	123,1	13,3	56,5	1,5	20,1
Juhoafr. rep.	121,3	96,8	12,5	79,8	12,9	0,6	10,5
Švajčiarsko	3,9	1,5	0,4	39,1	26,8	0,1	3,0
Turecko	76,9	38,5	20,6	50,1	53,6	0,8	2,6
USA	914,7	405,9	152,3	44,4	37,5	0,9	64,4

Prameň: FAO OSN, FAOSTAT 2018, údaje aktualizované v marci 2018, zobrazujú stav roka 2014, prepočet na pracovníka rok 2012
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Výmera poľnohospodárskej pôdy vo svete sa za ostatný sledovaný rok znížila o 0,6 %, čo bolo obdobné ako v predchádzajúcom roku. Podiel ornej pôdy na poľnohospodárskej pôde, t.j. podiel zornenia dosahuje v súčasnosti v celosvetovom meradle 29,3 % a medziročne sa zvýšil o 0,4 p.b. Najvyššiu výmeru poľnohospodárskej pôdy má Čína (528,6 mil. ha), USA (405,9 mil. ha), Austrália (365,9 mil. ha), Brazília (282,6 mil. ha) a Rusko (217,7 mil. ha). Najvyšší podiel ornej pôdy z celkovej poľnohospodárskej pôdy majú Japonsko (93,3 %), Nórsko (91,6 %) a India (87,1 %). Výrazné medziročné zmeny vo výmere poľnohospodárskej pôdy nastali v Číne, ktorá zvýšila pôdu o 2,6 %.

Na jedného poľnohospodársky aktívneho pracovníka pripadá v celosvetovom meradle 1,1 ha poľnohospodárskej pôdy a v Európskej únii 10,8 ha. Postupne dochádza k stagnácii počtu ha poľnohospodárskej pôdy na aktívneho pracovníka v poľnohospodárstve. Najviac poľnohospodárskej pôdy na aktívneho poľnohospodárskeho pracovníka majú Kanada (142,5 ha) a Austrália (102,2 ha), menej USA (64,4 ha) a najmenej Čína (0,2 ha) a India (0,6 ha), čo súvisí so zamestnanosťou v poľnohospodárstve.

Z dlhodobejšieho hľadiska dochádza v niektorých krajinách, predovšetkým v USA, k zmene štruktúry výmery pestovateľských plôch plodín, najmä k poklesu plôch pšenice a kukurice a nárastu plôch sóje.

Graf 1 **Vývoj výmery poľnohospodárskej pôdy vo svete v rokoch 1995 – 2015**

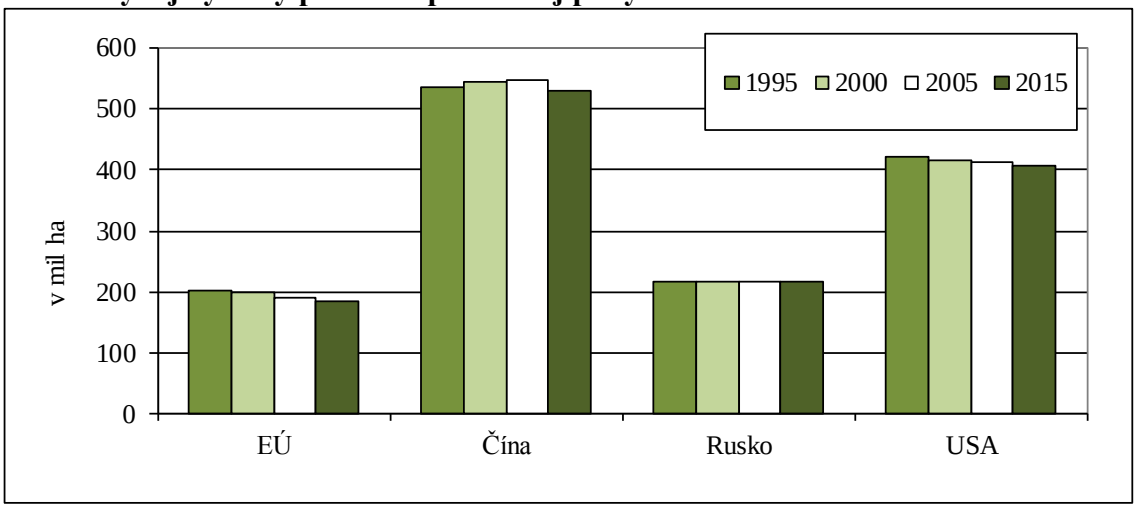

Prameň: FAO OSN, FAOSTAT 2018
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Graf 2 **Štruktúra pôd v rámci kontinentov v roku 2015 v mil. ha**

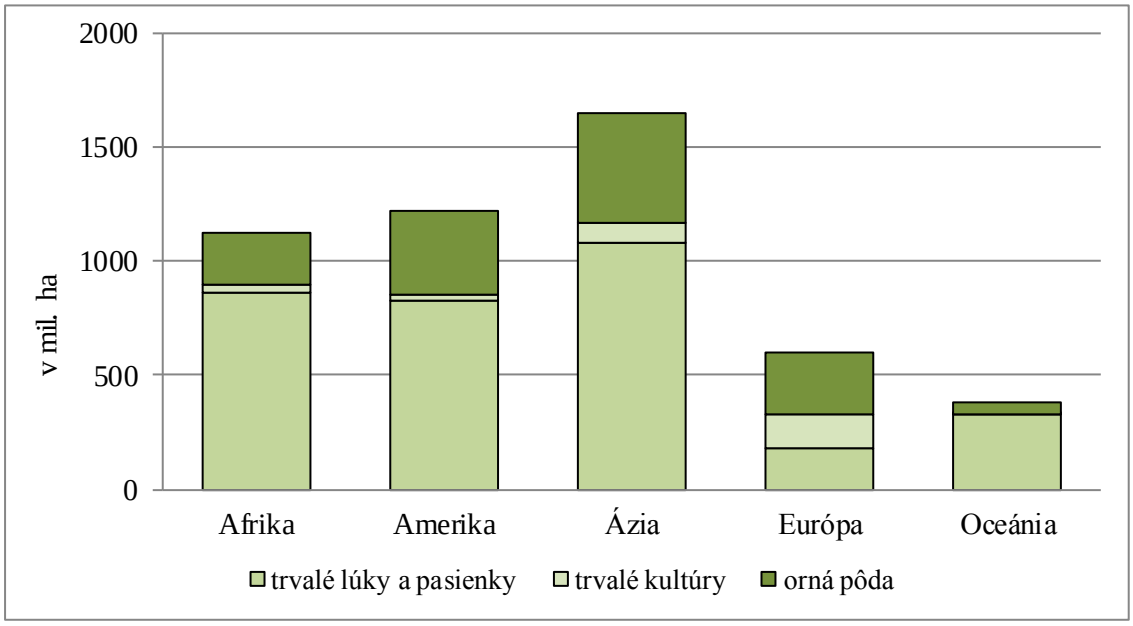

Prameň: FAO OSN, FAOSTAT 2018
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Podpora poľnohospodárskych výrobcov v krajinách OECD

Podpora poľnohospodárstva v krajinách OECD je charakteristická dlhodobým poklesom najmä podpory založenej na komoditných výstupoch. Od polovice osemdesiatych rokov ministri členských krajín OECD prijali záväzok znižovať podpory do poľnohospodárstva, aby znížili ich vplyv na výrobu a obchod. Podpora výrobcov v krajinách OECD, vyjadrená percentom **PSE ako podielu na hrubých príjmoch poľnohospodárov z verejných zdrojov.** Ukazovateľ dosiahol najvyššiu úroveň za rok 2016 v Nórsku (60,4 %), na Islande (59,7 %), vo Švajčiarsku (58,2 %), v Kórei (49,2 %) a Japonsku (48,1 %). Najnižší podiel podpory, podobne ako v predchádzajúcich rokoch, mali krajiny akými sú Nový Zéland

(0,9 %), Austrália (2,0 %) a Čile (2,8 %). Z dlhodobého hľadiska badať klesajúcu tendenciu podielu podpôr u väčšiny krajín OECD.

Celková podpora, vyjadrená percentom **TSE ako podiel podpory poľnohospodárov z verejných zdrojov na HDP**, mala za posledné tri roky varírujúci vývoj. Vo viacerých krajinách mierne rástla (Austrália, Kanada, EÚ, Island, Izrael, Kórea, Nový Zéland, Nórsko, Turecko) a stagnovala (Švajčiarsko). Klesala len v Čile, Japonsku, Mexiku a USA. Tendencie poklesu podpory výrobcov badať od 90-tych rokov minulého storočia vo väčšine krajín OECD, čo je odrazom najmä klesajúceho podielu poľnohospodárstva na ich HDP.

Podpora producentov krajín OECD Tabuľka 2

Krajina	% PSE				% TSE			
	1986	2000	2010	2016	1986	2000	2010	2016
Austrália	12,88	3,74	2,95	1,95	0,84	0,23	0,16	0,14
Kanada	37,69	19,39	16,61	10,74	1,92	0,74	0,58	0,42
Čile	:	10,93	2,62	2,77	:	0,87	0,29	0,31
Európska únia	38,63	33,19	20,33	20,99	2,67	1,17	0,73	0,68
Island	75,97	70,74	44,37	59,65	4,88	1,92	1,03	1,18
Izrael	:	22,20	13,22	17,80	:	0,66	0,48	0,47
Japonsko	65,07	59,74	54,11	48,05	2,58	1,43	1,16	1,09
Kórea	64,50	66,14	44,64	49,20	8,75	3,93	1,83	1,63
Mexiko	:	24,02	12,76	8,40	:	0,60	0,60	0,60
Nový Zéland	19,56	0,32	0,64	0,86	3,00	0,21	0,28	0,29
Nórsko	69,56	66,59	59,67	60,36	3,52	1,42	0,91	0,92
Švajčiarsko	73,85	67,18	46,04	58,23	4,25	2,19	1,10	1,22
Turecko	19,02	32,38	27,48	27,89	3,53	4,87	3,28	2,80
USA	23,50	22,67	8,58	8,7	1,09	0,72	0,55	0,49

Prameň: OECD, Agrucultural Policy Monitoring and Evaluation, 2018
Vysvetlivky: PSE - Podpora producentov (vyjadrená ako podiel na hrubom poľnohospodárskom príjme),
TSE - Celková podpora (vyjadrená ako podiel na HDP)
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Niektoré súčasné programy podpory sú zamerané na riadenie rizík v poľnohospodárstve, ochranu životného prostredia a poskytovanie univerzálnych služieb v odvetví vo výnimočných situáciách v období vplyvu klimatických zmien, najmä sucha. Európske spoločenstvo podporu na sucho začlenilo do podpory manažmentu rizík. Na základe odporúčaní OECD bolo možné pre kompenzáciu sucha uplatniť zvýhodnené pôžičky. Výrazný akcent a výzva do budúcnosti pre poľnohospodárov je prispôsobenie sa zmenám klímy a efektívne využívanie obmedzených zdrojov, najmä vody.

Rozhodujúci pre poľnohospodárov je vývoj cenových hladín poľnohospodárskych komodít, ktoré ovplyvňujú ich tržby a celkové príjmy. Skúsenosti z volatility cien na svetových trhoch v minulosti ukazujú, že pri prudko klesajúcich cenách z extrémne vysokých úrovní sa aktivujú opatrenia v poľnohospodárstve. Významný vplyv na svetové ceny poľnohospodárskych komodít mala v posledných rokoch Čína, ktorá zvýšila produkciu rozhodujúcich komodít. Možno očakávať, že tento trend bude pokračovať aj v nasledujúcich

rokoch. Okrem toho na cenu poľnohospodárskych komodít budú vplývať aj svetové zásoby.

Graf 3 **Podpora poľnohospodárskych výrobcov krajín OECD - PSE (% na hrubých poľnohospodárskych príjmoch)**

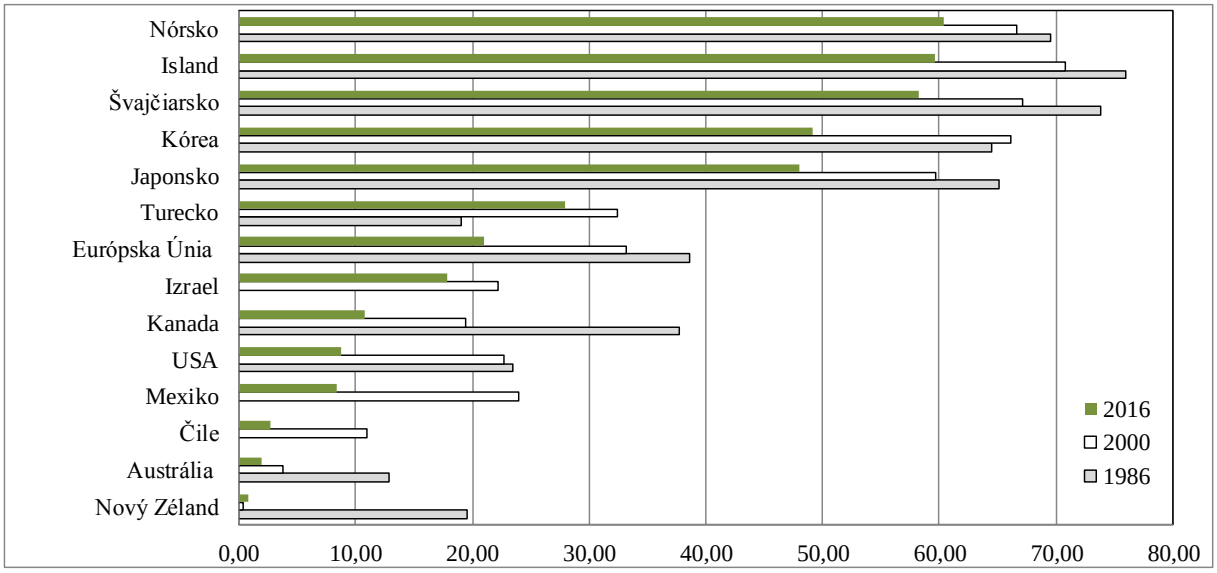

Prameň: OECD
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Graf 4 **Celková podpora poľnohospodárskeho sektora krajín OECD - TSE (% na HDP)**

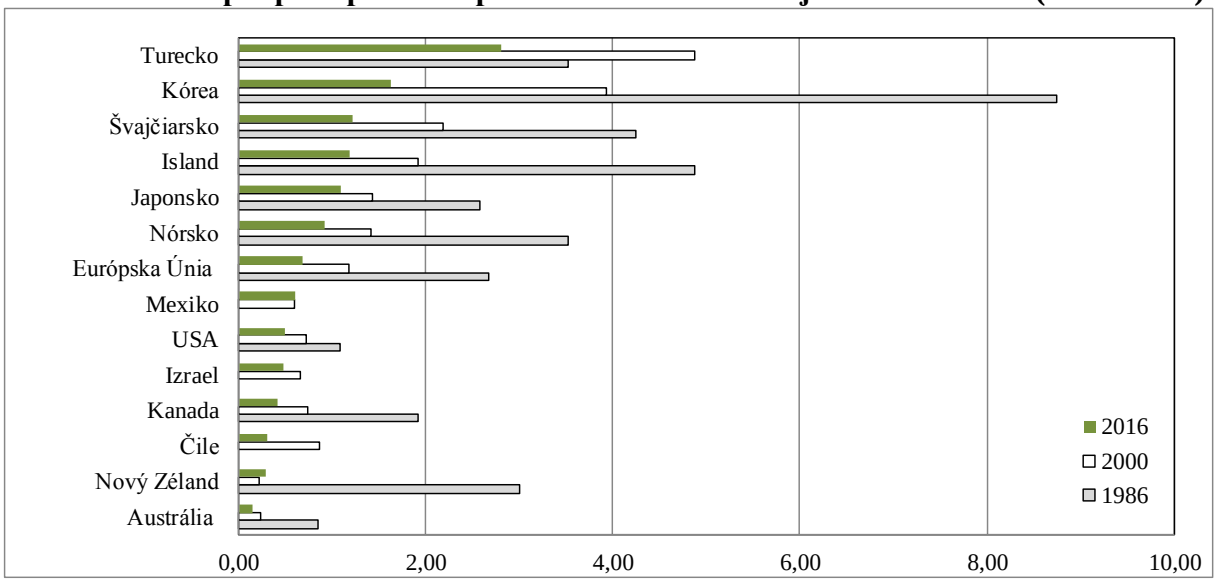

Prameň: OECD
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Podiel **pridanej hodnoty poľnohospodárstva** na hrubom domácom produkte v roku 2016 dosiahol v celosvetovom meradle 4,0 %, čo bolo medziročne menej o 0,3 p.b. V porovnaní s ostatnými odvetviami svetového hospodárstva (priemysel 17,0 %) bol tento podiel nízky. V priemere krajín EÚ podiel predstavoval 2,4 %, čo bolo o 1,0 p.b. viac ako pred rokom. K zmenám v tomto ukazovateli došlo tak v krajinách EÚ, ako aj mimo krajín EÚ. Najvýraznejší medziročný nárast podielu bol zaznamenaný v Argentíne (3,0 p.b.) a v Indii (1,6 p.b.). V hospodársky vyspelých krajinách sa pohyboval podiel pridanej hodnoty poľnohospodárstva na

hrubom národnom domácom produkte na nižších úrovniach, a to od 1,0 % do 1,6 %. Najnižší podiel dosiahli vysoko rozvinuté krajiny, ktoré sa úrovňou nachádzali pod priemerom krajín Európy (2,4 %), a to Švajčiarsko (1,0 %), Japonsko (1,2 %) a USA (1,0 %). Najvyšší podiel dosiahli krajiny, kde poľnohospodárstvo zohráva významnú úlohu, a to India (17,0 %), Čína (9,0 %) a Turecko (7,0 %). Významný podiel v porovnaní s podielom EÚ dosahujú aj krajiny, akými sú Argentína (8,0 %), Brazília (5,0 %), Nový Zéland (7,0 %), Rusko (5,0 %), ktoré majú vhodné prírodné podmienky pre poľnohospodársku produkciu.

Produktivita práce z pridanej hodnoty, t.j. pridaná hodnota na pracovníka, bola najvyššia v Kanade (92 689 USD), Nórsku (91 026 USD) a na Novom Zélande (84 413 USD), čo súvisí s úrovňou mechanizácie výroby a technológie. Najnižšia úroveň produktivity práce bola v Indii (1 202 USD) a v Číne (1 529 USD).

Vybrané ukazovatele svetového hospodárstva a poľnohospodárstva v roku 2016 v %

Tabuľka 3

Krajina, zoskupenie	Pridaná hodnota ako podiel na HDP			Pridaná hodnota v poľnohosp. na pracovníka *	Pridaná hodnota v poľnohos-podárstve	Zamestnanosť v poľnohosp. – podiel na celkovej zamestnanosti*
	Poľnohosp.	Priemysel spolu	Služby			
MJ	**%**			**USD**	**mld. USD**	**%**
SVET	**4,0**	**17,0**	**69,0**	**:**	**:**	**:**
EURÓPA	**2,4**	**16,0**	**72,0**	**:**	**:**	**:**
Argentína	8,0	16,0	66,0	22 269	34,8	2,0
Austrália	3,0	7,0	73,0	55 934	29,4	2,6
Brazília	5,0	12,0	73,0	10 725	84,6	10,3
Kanada	1,6	10,1	:	92 689	31,8***	1,6
Čína	9,0	29,0	52,0	1 529	958,3	28,3
India	17,0	17,0	54,0	1 202	353,7	51,1*
Japonsko	1,2	18,5	:	55 900	46,4**	3,5
Mexiko	4,0	19,0	63,0	5 555	37,6	13,0
Nový Zéland	7,0	12,0	71,0	84 413	12,5****	6,5
Nórsko	2,0	8,0	66,0	91 026	7,9	2,1
Rusko	5,0	14,0	63,0	12 256	54,8	6,7
Juhoafr. repub.	2,0	13,0	69,0	9 019	6,4	5,6
Švajčiarsko	1,0	18,0	74,0	31 349	4,4	3,2
Turecko	7,0	19,0	61,0	10 922	53,4	20,4
USA	1,0	12,0	79,0	80 537	183,7**	1,6

Prameň: FAO OSN, Svetová banka 2016 *2010, **2015, ***2013, ****2014
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Zamestnanosť v poľnohospodárstve v celosvetovom meradle je významná a tvorí až 30,7 %-ný podiel na celkovej svetovej zamestnanosti. Podiel zamestnanosti v poľnohospodárstve na celkovej zamestnanosti v národnom hospodárstve bol vyšší v priemyselne menej rozvinutých krajinách. Podiel poľnohospodárskej zamestnanosti na celkovej zamestnanosti vo svetovom meradle sa medziročne znížil, čo spôsobil pokles podielu poľnohospodárskej zamestnanosti takmer vo všetkých štátoch s vyššou zamestnanosťou v poľnohospodárstve najmä v Číne (o 8,4 p.b.), Brazílii (5,0 p.b), Turecku (3,2 p.b.) a Rusku (3,0 %).

Najvyšší podiel poľnohospodárskej zamestnanosti bol v Indii (51,1 %), Číne (28,3 %), Turecku (20,4 %), Mexiku (13,0 %) a Brazílii (10,3 %). Najnižší podiel zamestnanosti v poľnohospodárstve na celkovej zamestnanosti krajiny mali USA (1,6 %), Kanada (1,6 %), Argentína (2,0 %), Nórsko (2,1 %) a Austrália (2,6 %).

Graf 5 **Podiel pridanej hodnoty poľnohospodárstva na celkovom HDP krajiny v %**

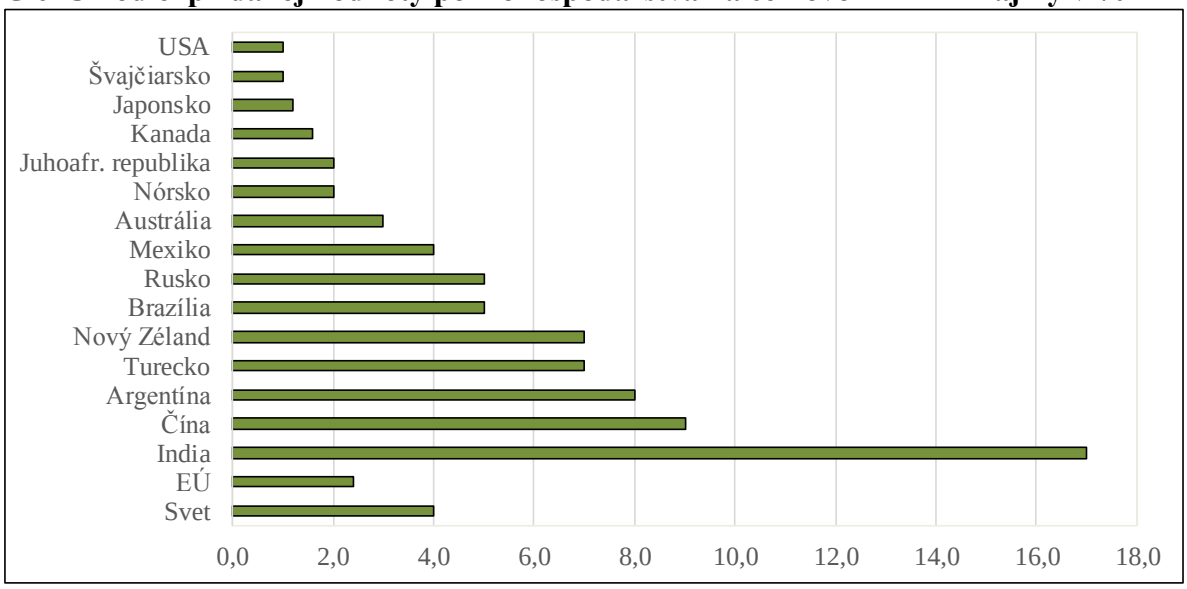

Prameň: FAO OSN, FAOSTAT 2018
Vypracoval: NPPC - VÚEPP

Svetová **poľnohospodárska produkcia** sa vyvíjala komoditne a teritoriálne diferencovane. V roku 2016 sa oproti roku 2015 zvýšila produkcia v hmotnostnom vyjadrení takmer všetkých komodít tak rastlinného ako aj živočíšneho pôvodu, okrem mlieka. Produkcia obilnín vzrástla vo svetovom meradle (1,9 %) vo väčšine produkčne rozhodujúcich štátov okrem EÚ, Brazílie, Japonska, Nového Zélandu, Nórska, Juhoafrickej republiky, Švajčiarska a Turecka, kde klesla. Produkcia **obilnín** dosiahla objem 2 848,7 mil. ton, čo bolo o 53,1 mil. ton viac ako pred rokom a to v dôsledku významného nárastu produkcie v rozhodujúcich producentských štátoch, hmotnostne najmä v USA (44,1 mil. t), Rusku (15,2 mil. t), Argentíne (11,4 mil. t) a Indii (10,4 mil. t). Výrazne klesla produkcia obilnín v Brazílii, a to o 20,7 % (21,9 mil. t) a v EÚ o 6,3 % (20,2 mil. t). Najväčšími producentmi s rozhodujúcim podielom na svetovej produkcii obilnín boli Čína (20,5 %), USA (16,7 %) a EÚ (10,5 %). Druhou rozhodujúcou skupinou plodín s celkovým objemom 205,2 mil. t a s medziročne narastajúcou produkciou (3,5 %) boli olejniny, ktorých sa najviac zo svetovej produkcie vyprodukovalo v USA (10,6 %), Brazílii (8,4 %), EÚ (7,7 %) a Číne (7,4 %).

Zo živočíšnych komodít boli produkčne rozhodujúce hovädzie a bravčové mäso, mlieko a mliečne výrobky. Vo svetovom meradle sa vyprodukovalo 66,0 mil. ton **hovädzieho mäsa,** čo bolo medziročne o 1,6 % viac. Mierne sa zvýšila produkcia aj bravčového mäsa (0,2 %) ale klesla produkcia mlieka (0,1 %). Najviac vzrástla produkcia hovädzieho mäsa v USA (6,4 %), Číne (5,1 %) a v Kanade (3,7 %). Rozhodujúcimi producentmi hovädzieho mäsa, ktorí sa najviac podieľali na celosvetovej produkcii, boli USA (17,4 %), Brazília (14,1 %), EÚ (11,9 %) a Čína (10,6 %).

Produkčne rozhodujúcou živočíšnou komoditou v celosvetovom meradle je **bravčové mäso**, ktorého sa vyrobilo 118,2 mil. ton, čo bolo o 0,2 % viac ako pred rokom. Jeho produkcia

sa medziročne zvýšila takmer vo všetkých krajinách, okrem Číny, Indie, Nového Zélandu a Švajčiarska, kde klesla. Najväčší nárast produkcie bol v Rusku (8,7 %) a Argentíne (8,2 %). Najväčším producentom bravčového mäsa boli Čína, ktorá vyprodukovala 46,6 % svetovej produkcie, a EÚ (20,0 %). Čína sa stáva už dlhodobo rozhodujúcim svetovým producentom nielen bravčového mäsa, ale aj viacerých poľnohospodárskych komodít.

Produkcia mlieka dosiahla v celosvetovom meradle 798,5 mil. ton, ale medziročne klesla o 1 % vo väčšine krajín najviac v Austrálii (18,7 %) a Argentíne (12,5 %). Najväčšími producentmi mlieka boli EÚ (20,4 %), India (20,0 %) a USA (12,1 %).

Ceny základných poľnohospodárskych komodít na svetových trhoch zaznamenali u väčšiny komodít v sledovanom roku 2017 nárast. Kým v roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 u väčšiny komodít nastal cenový prepad, v roku 2017 klesli len ceny kukurice (3,3 %), cukru (11,2 %) a sójových bôbov (3,0 %). Tým sa zmenil pretrvávajúci trend poklesu väčšiny komodít rastlinného a živočíšneho pôvodu. Z rastlinných komodít vzrástli ceny základnej obilniny pšenice (7,7 %) a ryže (4,1 %).

Vývoj svetových cien vybraných poľnohospodárskych komodít a ich medziročné zmeny

Tabuľka 4

Komodita / rok	Ceny v USD za tonu			Medziročné zmeny - index	
	2015	2016	2017	2016/15	2017/16
pšenica	233	196	211	84,3	107,7
kukurica	170	159	154	93,6	96,7
ryža	489	438	456	89,6	104,1
cukor	296	398	353	134,2	88,8
sójové bôby	376	383	371	101,9	97,0
repkový olej	772	824	870	106,7	105,6
maslo	3 216	3 299	5 573	102,6	168,9
suš. mlieko odstredené	2 113	1 983	2 025	93,8	102,1
mäso bravčové	2 576	2 424	2 529	94,1	104,4
mäso hovädzie	6 201	5 569	5 871	89,8	105,4
hydina	1 003	914	999	91,1	109,3

Prameň: FAO OSN, FAOSTAT 2018, Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Vzrástli ceny všetkých rozhodujúcich živočíšnych komodít najviac masla (68,9 %), hydiny (9,3 %) a hovädzieho mäsa (5,4 %). Najvyššiu cenovú úroveň dosiahlo hovädzie mäso, a to až 5 871 USD za tonu, t.j. 5,9-násobne vyššiu ako hydina a 2,3 násobne vyššiu ako bravčové mäso.

Graf 6 **Vývoj svetových cien vybraných rastlinných poľnohospodárskych komodít**

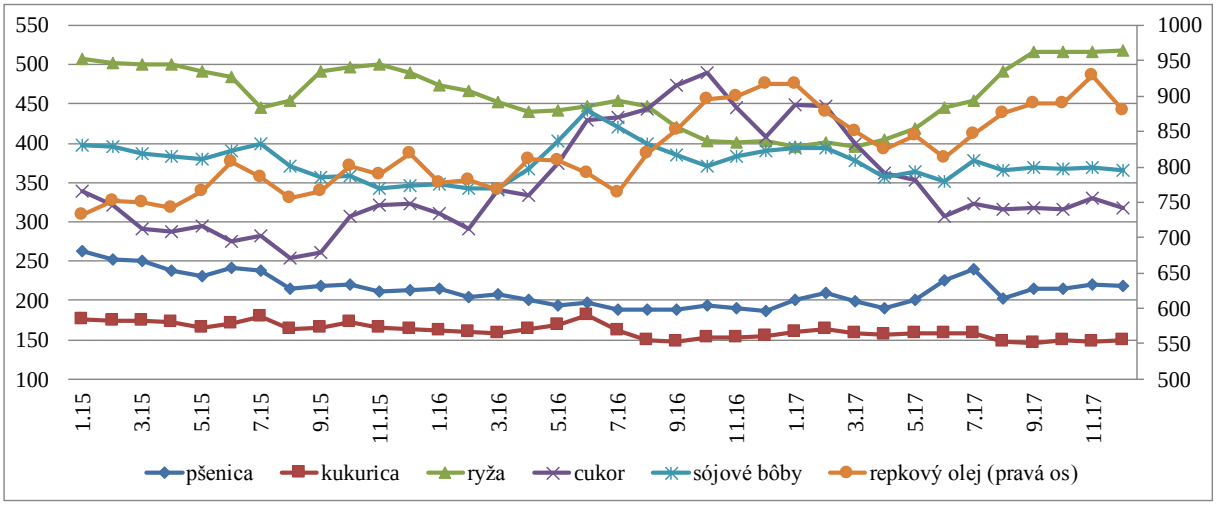

Prameň: FAO OSN, FAOSTAT 2018
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Graf 7 **Vývoj svetových cien vybraných živočíšnych poľnohospodárskych komodít**

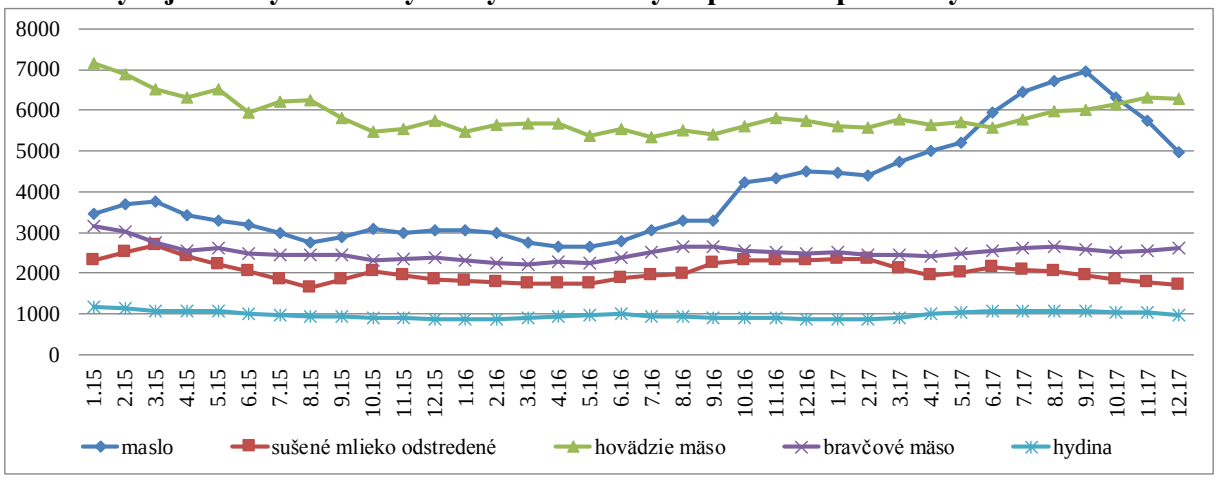

Prameň: FAO OSN, FAOSTAT 2018
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Podrobnejšie údaje o svetovom poľnohospodárstve sú uvedené v tabuľkách 1 a 2 v prílohe 10.

2. Poľnohospodárstvo a potravinárstvo krajín EÚ

Poľnohospodársky príjem[1)] v priemere na jedného pracovníka – ročnú pracovnú jednotku (indikátor A) v krajinách EÚ-28 sa v roku 2017 medziročne zvýšil o 8,6 %, (čo bolo o 8,2 p.b. viac ako v roku 2015. V krajinách EÚ-15 bol nárast vyšší a dosiahol 9,8 %.

[1] Poľnohospodársky príjem zahŕňa príjmy plynúce z poľnohospodárskej činnosti (rovnako ako neoddeliteľné nepoľnohospodárske a vedľajšie činnosti) za dané účtovné obdobie (t.j kalendárny rok 2015)

Vzrástol v dvadsiatich členských štátoch, najmä v Dánsku a Estónsku a klesol v ôsmich členských štátoch, najviac v Slovinsku. Rozdiely v príjmoch medzi starými krajinami - EÚ-15 a novo pristúpenými krajinami EÚ- N13 sú stále značné a zmenšujú sa iba postupne.

Výrazný nárast poľnohospodárskeho príjmu na pracovníka bol zaznamenaný v Dánsku (62,3 %) a Estónsku (54,6 %), v ďalších krajinách bol nárast menší – v Írsku (28,9 %), Luxembursku (28,1 %), Nemecku (27,5 %), Holandsku (21,9 %), Litve (18,8%), vo Švédsku (12,1 %), v Belgicku (11,3 %) a vo Francúzsku (10,4 %). Nárast menší ako 10 % bol zaznamenaný v Bulharsku (9,1 %), na Cypre (8,6 %), v Rumunsku (7,5 %), na Slovensku (5,4 %), v Taliansku (3,9 %), Grécku (3,1 %) a Portugalsku (1,0 %). V porovnaní s minulým rokom bol najväčší pokles v Slovinsku (13,5 %), miernejší bol zaznamenaný na Malte (5,6 %), v Španielsku (5,6 %), Chorvátsku (5,1 %), Česku (4,3 %), Poľsku (1,8 %), Maďarsku (1,4 %) a Fínsku (1,3 %). Medzi rokmi 2010 a 2016 sa reálny poľnohospodársky príjem EÚ-28 na jedného pracovníka zvýšil o 11,3 % s najvyšším nárastom v Bulharsku (88,2 %), Slovensku (73,2 %), Maďarsku (63,3 %) a Česku (55,1 %).

Významným faktorom pre trh EÚ bola cenová volatilita[2] poľnohospodárskych komodít, ktorú spôsobil vplyv viacerých činiteľov najmä extrémne klimatické vplyvy (hlavne sucho), ceny energií, špekulácie na trhoch, zmeny v dopyte a očakávania ďalšieho vývoja.

Zmeny v poľnohospodárskom príjme na pracovníka Tabuľka 5

Krajina/ zoskupenie	% zmena 2017/2016	% zmena 2016/2010	Krajina/ zoskupenie	% zmena 2017/2016	% zmena 2016/2010
EU-28	8,6	11,3	Bulharsko	9,1	88,2
EU-15	9,8	6,1	Cyprus	8,6	27,2
Dánsko	62,3	-33,7	Rumunsko	7,5	19,1
Estónsko	54,6	-34,9	**Slovensko**	**5,4**	**73,2**
Írsko	28,9	23,7	Taliansko	3,9	29,9
Luxembursko	28,1	-3,8	Grécko	3,1	-7,6
Nemecko	27,5	-15,4	Portugalsko	1,0	30,5
Holandsko	21,9	1,0	Fínsko	-1,3	-22,4
Litva	21,4	20,5	Maďarsko	-1,4	63,3
Rakúsko	18,8	-8,4	Poľsko	-1,8	25,2
Spojené kráľovstvo	18,8	-3,5	Česko	-4,3	55,1
Lotyšsko	18,0	20,4	Chorvátsko	-5,1	17,6
Švédsko	12,1	-2,3	Španielsko	-5,6	29,9
Belgicko	11,3	-19,9	Malta	-5,6	-30,2
Francúzsko	10,4	-4,4	Slovinsko	-13,5	7,4

Prameň: Eurostat, máj 2018, podľa odhadov jednotlivých členských štátov
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

[2] |nestálosť, kolísavosť cien cenných papierov a fondov na finančných trhoch

Graf 8 **Poľnohospodársky príjem na jedného pracovníka v EÚ (Indikátor A), zmena** 2017/2016 * v %

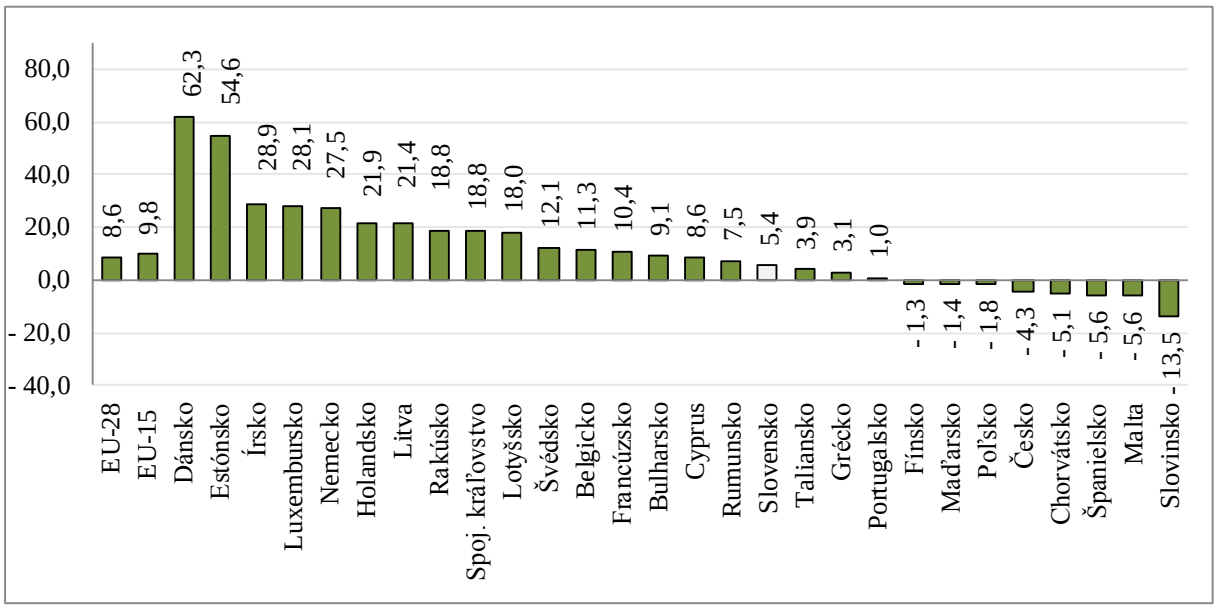

Prameň: Eurostat, online data - marec 2018,
* rok 2017 podľa odhadov poskytnutých jednotlivými členskými štátmi
Vypracoval: NPPC- VÚEPP

Využívaná poľnohospodárska pôda v krajinách EÚ-28 dosiahla za ostatné sledované obdobie 174,4 mil. ha, čo bolo 44,2 % z celkovej pôdnej plochy uvedených krajín. Výmera poľnohospodársky využívanej poľnohospodárskej pôdy sa medziročne zvýšila o 0,8 %, t.j. o 1,4 mil. ha v dôsledku zvýšenia poľnohospodárskej pôdy v krajinách EÚ-15 o 1,1 mil. ha, najmä Grécka (1,4 mil. ha) a Spojeného kráľovstva (1,4 mil. ha) a klesla najmä v Taliansku (757 tis. ha) a Španielsku (453 tis. ha). V pristúpených krajinách sa zvýšila výmera súhrnne o 346 tis. ha. Medziročne nastali veľké poklesy vo výmere poľnohospodárskej pôdy v Taliansku (757 tis. ha), Španielsku (453 tis. ha), Rumunsku (252 tis. ha), Rakúsku (151 tis. ha). Takmer 15,1 % poľnohospodárskej pôdy (25,6 mil. ha) spadá do horských oblastí, kde poľnohospodársku výrobu obmedzuje ich znevýhodnenie. Rozhodujúci podiel poľnohospodársky využívanej pôdy, a to až 71,3 % z pôdy krajín EÚ-28 obhospodarovali krajiny EÚ-15. Najvyšší podiel na celkovej poľnohospodársky využívanej pôde krajín EÚ-28 dosahuje Francúzsko (15,9 %), Španielsko (13,4 %), Nemecko (9,6 %), Poľsko (8,3 %), Rumunsko (7,5 %) a Taliansko (6,9 %). Slovensko sa podieľalo na 1,1 %, podobne ako Holandsko (1,1 %) a Lotyšsko (1,1 %).

Najvyšší podiel poľnohospodársky využívanej pôdy z celkovej plochy danej krajiny mali Írsko (71,1 %), Spojené kráľovstvo (68,8 %) a Dánsko (61,1 %). Viac ako 50 %-ný podiel malo Rumunsko (54,8 %), Francúzsko (51,0 %), Luxembursko (50,7 %) a Maďarsko (50,1 %). Najnižší podiel mali Fínsko (6,7 %), Švédsko (6,9 %) a Cyprus (11,8 %). Slovensko dosahuje 38,8 %-ný podiel poľnohospodársky využívanej pôdy na celkovej ploche krajiny.

Hrubá pridaná hodnota v krajinách EÚ-28 v roku 2016 dosiahla 161,9 mld. €, čo bolo o 2 % menej ako v predchádzajúcom roku. Rozhodujúci podiel jej celkového objemu (85,1 %) vytvorili krajiny pôvodnej EÚ-15, najviac Taliansko (18,8 %), Španielsko (16,2 %),

Francúzsko (15,9 %) a Nemecko (10,2 %). Väčší podiel mali aj Holandsko (6,4 %), Spojené kráľovstvo a z pristúpených krajín do EÚ po roku 2004 Poľsko (4,9 %) a Rumunsko (4,0 %). Podiel Slovenska dosahoval na hrubej pridanej hodnote krajín EÚ-28 0,4 % (597,1 tis. €) a medziročne sa zvýšil (0,1p.b.). Je to najnižší podiel z krajín V4, po Poľsku (4,9 %), Maďarsku (1,9 %) a Česku (1,0 %), čo súvisí s rozsahom využívanej pôdy a dosiahnutou intenzitou produkcie. Najvyšší medziročný percentuálny nárast pridanej hodnoty zaznamenalo Nemecko (27,6 %), Slovensko (26,0 %), Česko (15,1 %), Cyprus (12,3 %) a Španielsko (9,2 %). V sedemnástich krajinách došlo k poklesu hrubej pridanej hodnoty v rôznom rozsahu, najviac v Estónsku (48,6 %) a Litve (39,9 %).

Podpory do poľnohospodárstva dosiahli v roku 2016 úroveň 52,5 mld. €, čo bolo o 3,9 % (2 mld. €) viac ako pred rokom. Rozhodujúca časť z celkových podpôr (78,2 %) bola alokovaná do pôvodných členských krajín (41,0 mld. €). Ich objem bol medziročne o 5,8 % vyšší (0,8 mld. €). Najviac podpôr z celkovej podpory EÚ-28 bolo alokovaných do produkčne rozhodujúcich krajín a to do Francúzska (15,6 %), Nemecka (12,8 %), Španielska (10,8 %), Talianska (9,8 %) a Spojeného kráľovstva (7,2 %). Slovensku bolo poskytnutých 0,9 % z celkových podpôr EÚ-28, čo znamenalo 256,7 € na ha p. v. p a táto úroveň bola o 14,7 % nižšia ako priemer krajín EÚ-28. Podpora poľnohospodárstva stále zostáva rozhodujúcou zložkou príjmov poľnohospodárov všetkých krajín EÚ. Jej úroveň, v prepočte na ha poľnohospodársky využívanej pôdy, v priemere krajín EÚ-28 dosiahla300,8 € a krajín EÚ- 15 329,8 €. Najviac podpôr, v prepočte na ha p. v. p. mali Fínsko (699,4 €), Malta (543,2 €), Rakúsko (535,4 €) a Slovinsko (520,2 €). Najnižšiu úroveň podpôr v prepočte na ha p. v. p. mali Litva (59,3 €), Lotyšsko (154,0 €), Estónsko (174,9 €) a Bulharsko (174,1 €).

Graf 9 **Podpora v € na hektár poľnohospodársky využívanej pôdy v roku 2016**

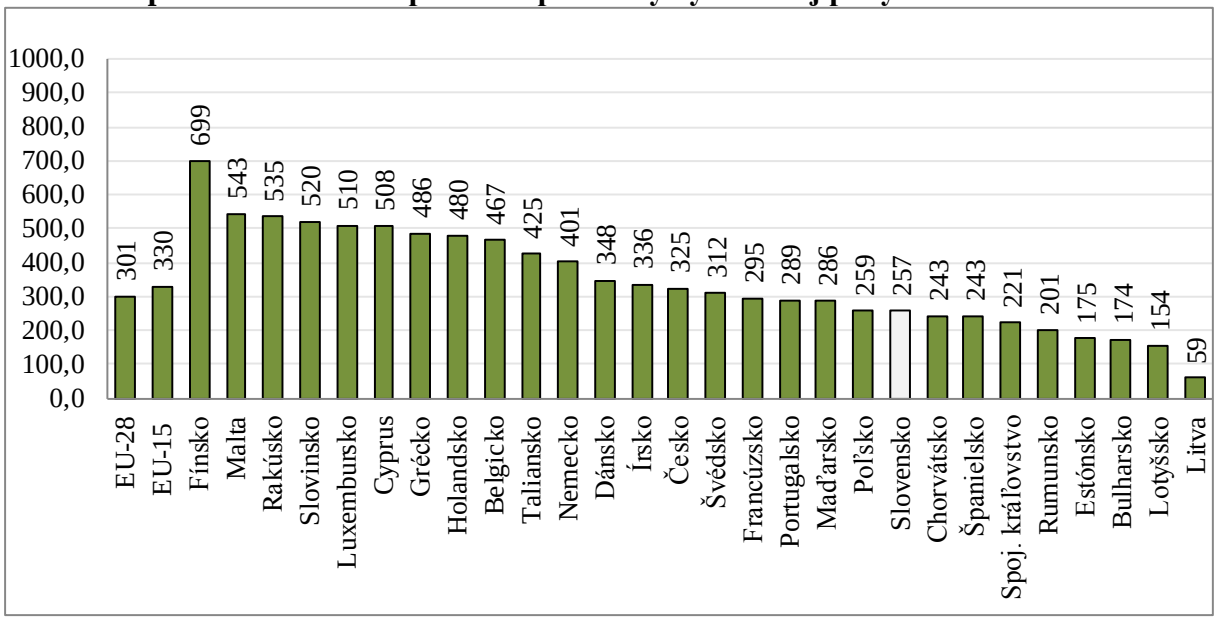

Prameň: Eurostat, online data, marec 2018
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Zamestnanosť v poľnohospodárstve má v krajinách EÚ-28 dlhodobo klesajúcu tendenciu. Kým v roku 2012 bolo v poľnohospodárstve krajín EÚ-28 zamestnaných 10,3 mil. osôb, v roku 2016 to bolo už len 9,5 mil. osôb. Úbytok zamestnaných je dôsledkom

ukončenia farmárčenia z dôvodu odchodu do dôchodku, resp. do iného zamestnania, ale aj výrazného používania mechanizácie, ktorou sa substituuje a racionalizuje živá práca. Dynamika poklesu zamestnanosti za posledné roky mala varírujúcu tendenciu. Celkovo sa počet osôb pracujúcich v poľnohospodárstve od roku 2010 znížil o 1 539 tis. osôb. Európska komisia predpokladá, že pracovná sila v poľnohospodárstve sa v dlhodobejšom horizonte (do roku 2025) zníži na 7,3 mil. ročnej pracovnej jednotky - AWU.

Na poľnohospodárskej zamestnanosti krajín EÚ-28 sa v roku 2016 najviac podieľalo Poľsko (17,7 %), Rumunsko (16,8 %) a Taliansko (11,9 %), čo súviselo s rozsahom poľnohospodárskej výroby a väčším počtom menších individuálnych hospodárstiev v týchto krajinách. Podiel zamestnaných v poľnohospodárstve kolísal od 0 % v Luxembursku, resp. 0,1 % na Malte až po 17,7 % v Poľsku. V prepočte na 100 ha poľnohospodársky využívanej pôdy bolo najviac osôb (AWU) zamestnaných na Malte (46,3), Cypre (19,1), Slovinsku (16,5), Rumunsku (12,2), Poľsku (11,6) a Chorvátsku (11,1). Na Slovensku dosiahla zamestnanosť 2,6 osoby na 100 ha p. v. p., čo bolo o 0,2 osôb menej ako v predchádzajúcom roku. Tento stav súvisí s úbytkom poľnohospodársky využívanej pôdy a poklesom osôb pracujúcich v poľnohospodárstve. Z okolitých krajín slovenské poľnohospodárstvo zamestnáva menej osôb na 100 ha p. v. p. ako Česko (3,0), Rakúsko (4,3), Maďarsko (9,3) a Poľsko (11,6).

Najvyšší podiel zamestnanosti v poľnohospodárstve na celkovej zamestnanosti danej krajiny a to až nad 10 % malo Rumunsko (19,3 %), Grécko (12,1 %), Litva (11,4 %), Chorvátsko (11,1 %), Poľsko (10,6 %) a Maďarsko (10,4 %). Slovensko dosiahlo podiel 2,0 % a tento zostáva na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku.

Poľnohospodárska produkcia v krajinách EÚ-28 dosiahla v roku 2016 hodnotu 385,2 mld. €, čo bolo o 18 mld. €, t.j. o 4,5 % menej ako v predchádzajúcom roku. Krajiny EÚ-15 vyprodukovali 83,9 % z produkcie krajín EÚ-28, a to pri rastlinných komoditách 68,9 % a pri živočíšnych komoditách 82,5 %. Najväčšími producentmi, podieľajúcimi sa na produkcii v EÚ-28 boli štyri produkčne rozhodujúce krajiny a to Francúzsko (17,4 %), Nemecko (13,4 %), Taliansko (12,7 %) a Španielsko (12,0 %). Slovensko sa na produkcii krajín EÚ-28 podieľalo 0,6 % s objemom 2 244 mil. €.

V prepočte na ha p. v. p. krajiny EÚ-28 dosiahli produkciu 2 272,5 €, čo bolo o 15,5 % menej ako v krajinách EÚ-15. Medzi krajinami EÚ-15 a krajinami EÚ-N13 sú značné rozdiely. Najvyššiu hodnotu produkcie na ha p. v. p. dosiahli Holandsko (14 088 €), Malta (11 165 €), Belgicko (6 171 €) a Cyprus (5 894 €). Najnižšiu hodnotu produkcie na ha p. v. p. dosiahli Lotyšsko (658 €), Bulharsko (796 €), Estónsko (915 €) a Litva (860 €). Slovensko sa úrovňou hodnoty produkcie na ha p. v. p 1072 € radí medzi štáty s nižšou produkciu a najnižšou v rámci krajín V4.

V štruktúre hmotnostnej produkcie krajín EÚ-28 dominovali produkty rastlinnej výroby. Rozhodujúci podiel na celkovej hmotnostnej produkcii mali cereálie vrátane ryže 40,0 % (302,4 mil. t), kde najväčšími producentmi boli Francúzsko (17,9 %), Nemecko (15,0 %) a z pristúpených krajín Poľsko (9,9 %). Ďalšími produkčne rozhodujúcimi poľnohospodárskymi komoditami boli cukrová repa (14,8 %,111,8 mil. t), ktorej produkcia sa medziročne zvýšila o 14,7 %. Takmer 80 % produkcie cukrovej repy vyprodukovali krajiny EÚ-15, a to najmä Francúzsko (32,8 %), Nemecko (22,8 %) a Poľsko (12,1 %). Slovensko sa podieľalo 1,4 %.

Kukurica na zrno je plodina, ktorú produkujú vo významnej miere nielen krajiny EÚ- 15 (50,6 %), ale aj ostatné krajiny EÚ (49,4 %). Najväčšími producentmi kukurice na zrno bolo Francúzsko (18,9 %), Rumunsko (17,0 %), Maďarsko (13,8 %), Taliansko (10,8 %), nasledovalo Poľsko (6,9 %), Španielsko (6,4 %) a Nemecko (6,4 %).

Zo živočíšnej produkcie to boli najmä ošípané (23,6 mil. t). Rozhodujúci podiel ošípaných (85,8 %) sa vyprodukoval v krajinách EÚ-15, v Nemecku (23,7 %) a Španielsku (17,7 %). Nasledovalo Francúzsko (9,4 %), Poľsko (8,3 %), Dánsko (6,7 %), Taliansko (6,6 %) a Holandsko (6,2 %). Slovensko sa podieľa na európskej produkcii ošípaných 0,2 %. Najväčším producentom hovädzieho dobytka bolo Francúzsko (18,8 %), Nemecko (14,7 %), Spojené kráľovstvo (11,7 %) a Taliansko (10,4 %).

Takmer 71,8 % hydiny sa vyprodukuje v krajinách EÚ-15. Najväčšími producentmi v rámci EÚ-28 sú Poľsko (17,2 %), Francúzsko (12,7 %), Španielsko (11,6 %), Nemecko (11,6 %), a Taliansko (10,4 %).

V produkcii oviec a kôz dlhodobo dominuje Spojené kráľovstvo, ktorá v sledovanom období vyprodukovala až 38,9 % produkcie tejto komodity. Štáty EÚ-15 vyprodukovali 99,0 %. Menšími, ale významnými producentmi sú Španielsko (17,0 %), Francúzsko (12,0 %), Grécko (10,0 %) a Írsko (8,1 %). Slovensko sa na európskej produkcii tejto komodity podieľa zanedbateľne len 0,1 %.

Graf 10 **Podiely produkcie hlavných producentov vybraných rastlinných a živočíšnych komodít na celkovej produkcii v rámci štátov EÚ-28**

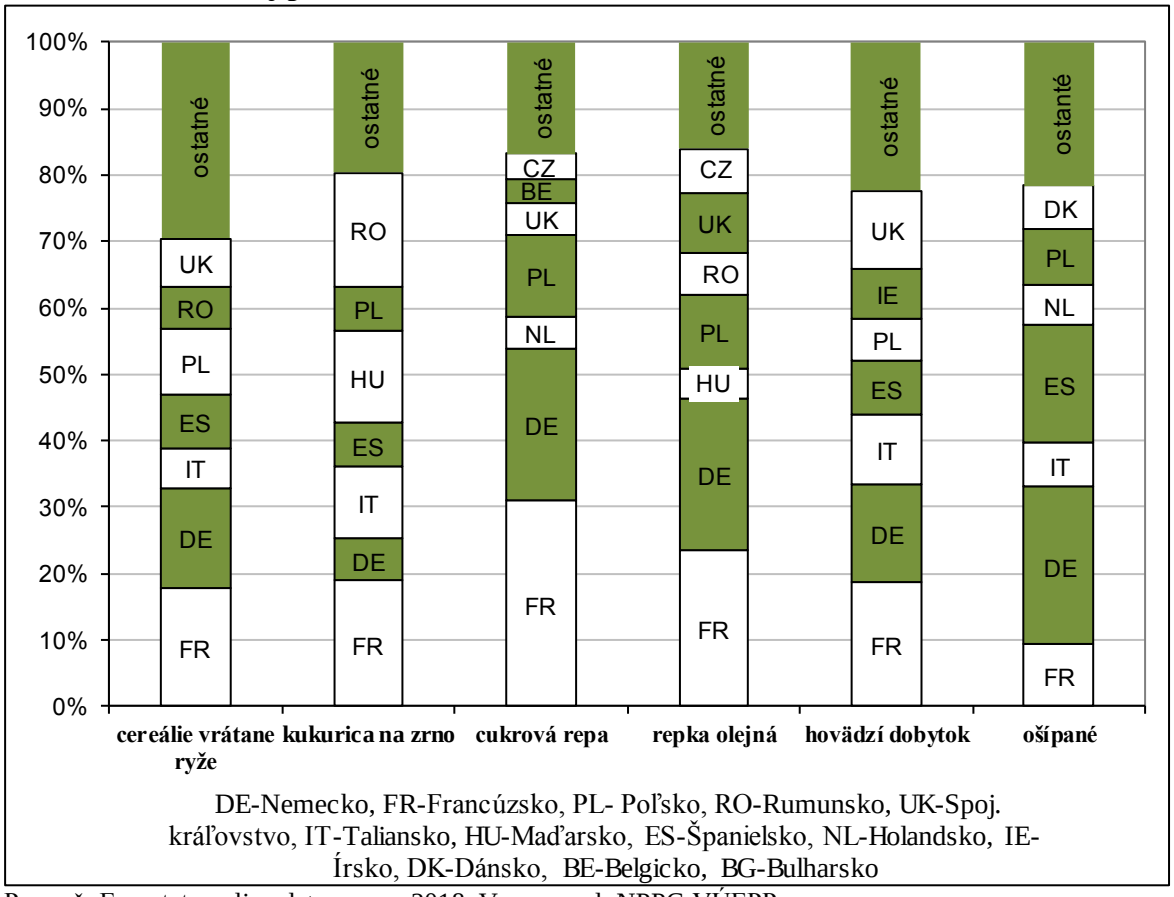

Prameň: Eurostat, online data, marec 2018, Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Podrobnejšie údaje o poľnohospodárstve krajín EÚ-28 sú uvedené v tabuľkách 3-5 v prílohe 10.

Potravinársky priemysel EÚ, t.j. odvetvie výroby potravín a nápojov v EÚ, výrazne prispieva k prospechu hospodárstva EÚ, a to pred ostatnými výrobnými odvetviami. Je významným výrobným odvetvím EÚ, pokiaľ ide o obrat, pridanú hodnotu a zamestnanosť.

Potravinársky priemysel v EÚ tvorí vyše 293 tisíc subjektov z rôznych odborov potravinárstva, z hľadiska obratu dosahuje asi 1 115 mld. € a zamestnáva približne 4,8 miliónov osôb. Podiel potravinárstva EÚ na odvetví priemyselná výroba EÚ je približne 15,2 % z hľadiska obratu; 12,1 % z hľadiska pridanej hodnoty a 15 % z hľadiska zamestnanosti.

Z hľadiska počtu prevažujú malé a stredné potravinárske podniky, ktoré zamestnávajú takmer 61 % osôb a vytvárajú približne 46,5 % pridanej hodnoty a 47,9 % obratu európskeho potravinárstva. Na tvorbe pridanej hodnoty sa najviac podieľali odbory výroby pečiva a múčnych výrobkov, výroby nápojov, spracovania a konzervovania mäsa a mäsových produktov, spracovania a konzervovania ovocia a zeleniny, výroby piva a odbor výroby kakaa, čokolády a cukroviniek (údaj za odbor výroba mliečnych výrobkov nebol dostupný).

Podľa posledných dostupných údajov Eurostatu[3] sa potravinársky priemysel EÚ, v rámci jednotlivých krajín EÚ-28 podieľal na národnej ekonomike v roku 2015 nasledovne:

- hrubá produkcia: od 0,5 % (Luxembursko) do 7,0 % (Španielsko). Podiel SR tvoril 2,0 %. Najväčší objem hrubej produkcie potravinárstva dosiahlo Nemecko (179 mld. €) a Francúzsko (160 mld. €).
- výrobná spotreba: od 0,5 % (Luxembursko) do 10,9 % (Španielsko). Slovensko dosiahlo podiel 2,4 %. Najväčší objem výrobnej spotreby mali Nemecko (133,7 mld. €), Španielsko (114,0 mld. €) a Francúzsko (113,7 mld. €).
- hrubá pridaná hodnota: od 0,6 % (Luxembursko) do 5,2 % (Rumunsko). Slovensko sa podieľalo 1,4 %. Najväčší objem hrubej pridanej hodnoty dosiahlo Francúzsko (47 mld. €), Nemecko (45 mld. €) a Spojené kráľovstvo (37 mld. €).
- zamestnanosť od 1,1 % (Švédsko) do 3,9 % (Chorvátsko). Podiel SR zostal stabilizovaný na úrovni 1,9 %, čím je SR zaradená medzi krajiny so strednou úrovňou podielu na národnej ekonomike. Najviac zamestnancov má Nemecko (930 tis. osôb), Francúzsko (645 tis. osôb), Poľsko (535 tis. osôb), Taliansko (451 tis. osôb), Španielsko (430 tis. osôb) a Spojené kráľovstvo (413 tis. osôb), naopak najmenej Malta (4 tis. osôb) a Luxembursko (6 tis. osôb).
- tvorba hrubého fixného kapitálu (údaj za polovicu krajín nedostupný): od 0,4 % (Luxembursko) do 2,6 % (Portugalsko a Bulharsko). Podiel SR v roku 2015 dosiahol 1,3 % a 1,6 % v roku 2016.

Najväčší objem **hrubej potravinárskej produkcie** v roku 2015 vyprodukovalo Nemecko (179 mld. €), Francúzsko (160 mld. €), Španielsko (142 mld. €), Taliansko (133 mld. €) a Spojené kráľovstvo (122 mld. €) a najmenej hrubej produkcie vytvorila Malta

[3] Z dôvodu nedostupnosti údajov za polovicu krajín EÚ-28 za rok 2016, sú komentované údaje prevažne za rok 2015

(448 mil. €) a Luxembursko (991 mil. €). SR (rok 2016) medziročne objem produkcie zvýšila (0,5 %) z 3,77 mld. € na 3,79 mld. €.

V potravinárskom priemysle EÚ bolo v roku 2015 zamestnaných cca 4,9 mil. osôb. Najviac osôb pracovalo v Nemecku (930 tis. osôb), Francúzsku (635 tis. osôb), Poľsku (535 tis. osôb) a v Taliansku (451 tis. osôb).

Z hľadiska technologického a hygienického majú v potravinárstve dôležitosť investície, ktorých výška zodpovedá rozsahu produkcie a následne zamestnanosti. Krajinami s najvyšším objemom investícií v roku 2016 (za polovicu krajín EÚ-28 údaj nedostupný) boli Francúzsko a Spojené kráľovstvo.

Graf 11 **Hrubá produkcia za výrobu potravín, nápojov a tabaku, v mil. €**

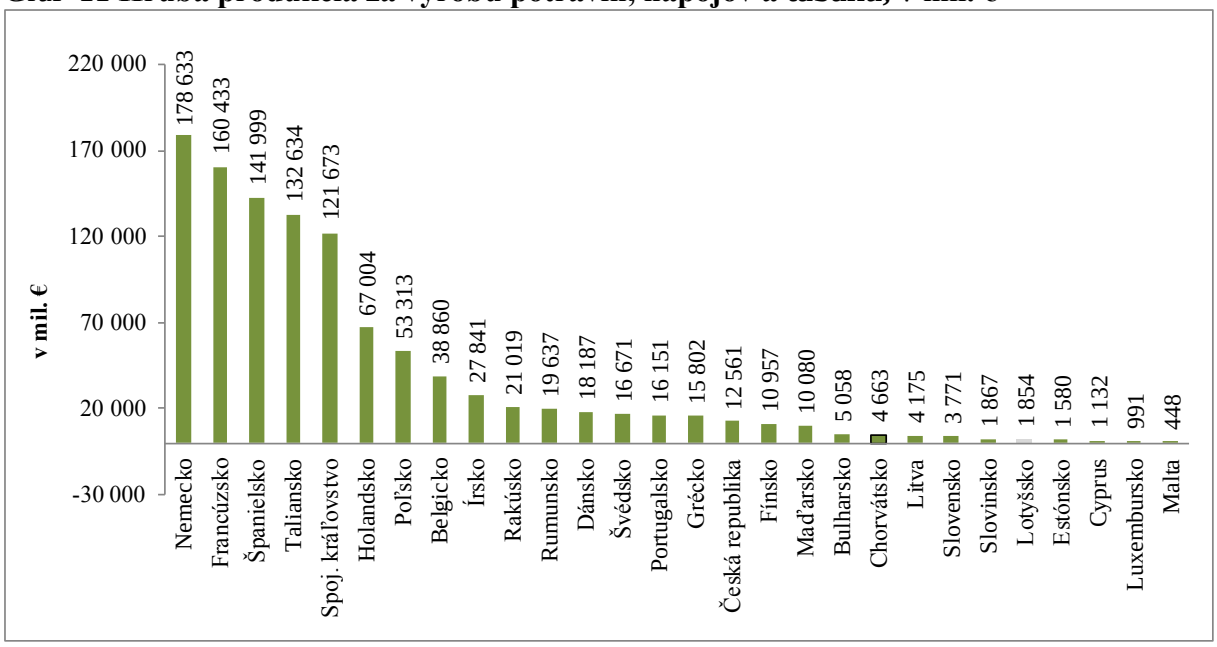

Prameň: Eurostat
Vypracoval: NPPC-VÚEPP

Vybrané ekonomické ukazovatele potravinárskeho priemyslu v štátoch EÚ-28 sú uvedené v tabuľkách č. 6,7 v prílohe č. 10.

2.1. Vývoj cenovej konkurencieschopnosti poľnohospodárskej a potravinovej produkcie

Priemerné ceny výrobcov rastlinných a živočíšnych komodít sa v EÚ v roku 2017 v porovnaní s priemerom rokov 2012-2016 vyvíjali diametrálne odlišným trendom.Kým ceny rastlinných komodít klesali, ceny živočíšnych komodít okrem kurčiat rástli. Pri medziročnej komparácii (2017/2016) bol cenový vývoj diferencovaný:

- v odvetví rastlinnej výroby klesli ceny pšenice, jačmeňa, raže a okopanín, vzrast cien bol zaznamenaný pri kukurici a olejninách,
- v odvetví živočíšnej výroby ceny sledovaných komodít vzrástli.

Uvedené medziročné trendy cenového vývoja živočíšnych komodít vo všeobecnosti platili aj v krajinách V4 okrem porovnania cien kurčiat na Slovensku a v Maďarsku, kde bola

situácia opačná. Pri rastlinných komoditách bol vývoj medziročných cien v sledovaných krajinách rôznorodejší, okrem cien repky a okopanín, ktoré kopírovali priemerný trend EÚ.

Graf 12 Ceny výrobcov rastlinných komodít v roku 2017 (Slovensko = 100%)

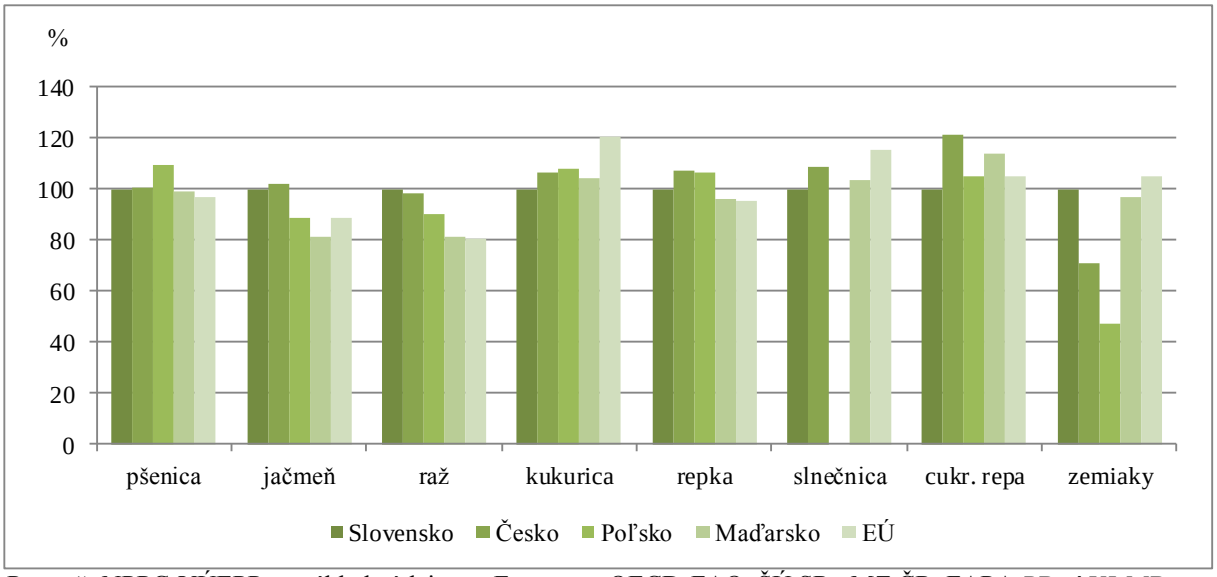

Prameň: NPPC-VÚEPP na základe údajov z Eurostatu, OECD-FAO, ŠÚ SR, MZ ČR, FAPA-PR, AKI-MR
Poznámka: priemerné ceny EÚ – odhad
Vypracoval: NPPC -VÚEPP

Z komparácie farmárskych cien rastlinných komodít vyplýva, že slovenské ceny kukurice, slnečnice a okopanín boli v roku 2017 konkurencieschopné v porovnaní s priemernými cenami EÚ. V konfrontácii so všetkými krajinami V4 mala SR najnižšie, t. j. najkonkurencieschopnejšie ceny kukurice, slnečnice a cukrovej repy. Okrem uvedeného obdobne kladná konštatácia platí pre cenové porovnanie s Českom pri pšenici, jačmeni a repke a s Poľskom pri pšenici a repke.

Ceny výrobcov živočíšnych komodít sa na Slovensku pri ošípaných pohybovali nad priemerom krajín EÚ na rozdiel od cien ostatných živočíšnych komodít (býkov, mlieka a vajec), kde je situácia opačná. V roku 2017 bola priemerná cena EÚ pri býkoch o 11,7 %, pri mlieku o 12,5 %, pri kurčatách o 1,9 % a pri vajciach o 8,1 % vyššia ako na Slovensku. Pri komparácii s krajinami V4 SR v uvedenom roku bola v rámci živočíšnych komodít cenovo konkurencieschopná hlavne pri vajciach s Poľskom a Maďarskom, kde cenové rozdiely presahovali viac ako 14 %. Konkurencieschopnosť SR dosiahla aj pri porovnaní s českými a poľskými kurčatami a mliekom. Z krajín V4 mali najnižšie ceny býkov, kurčiat a mlieka v Maďarsku, ošípaných v Poľsku a vajec v Česku.

Graf 13 Ceny výrobcov živočíšnych komodít v roku 2017 (Slovensko = 100%)

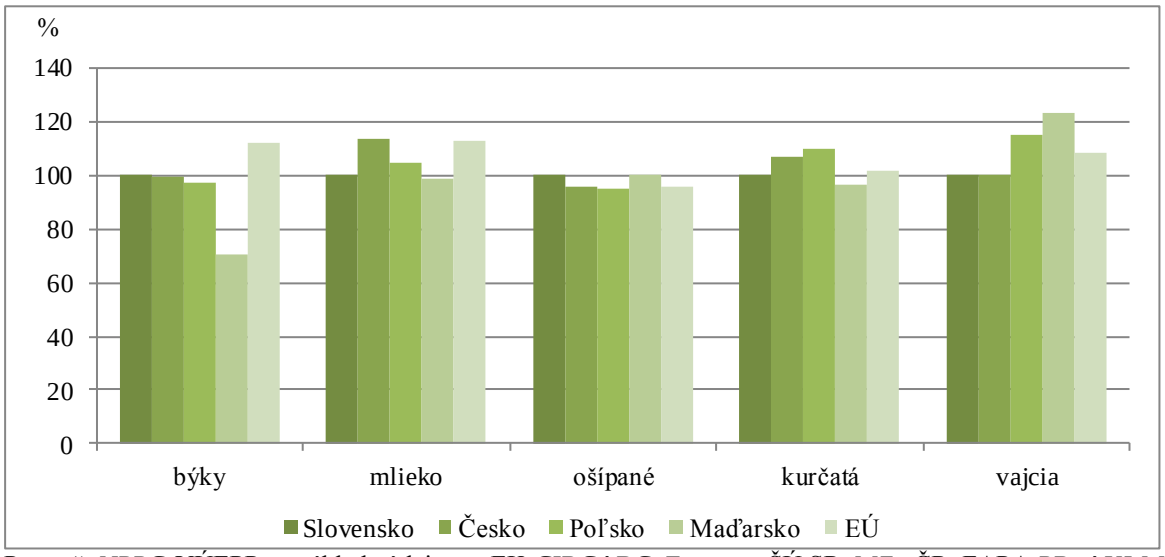

Prameň: NPPC-VÚEPP na základe údajov z EK-CIRCABC, Eurostat, ŠÚ SR, MZe ČR, FAPA-PR, AKI-MR
Vypracoval: NPPC -VÚEPP

O**dbytové ceny** slovenských **spracovateľov** v porovnaní s priemernými cenami EÚ boli v roku 2017 konkurencieschopné pri chladených kurčatách, ktoré sa na európskom trhu predávali v priemere o 20,5 % drahšie ako na Slovensku. Naopak, ceny masla a syrov boli v SR drahšie.

V rámci krajín V4 slovenskí spracovatelia odbytovali väčšinu sledovaných komodít (bravčové a hovädzie mäso, maslo a syry) najdrahšie v rámci stredoeurópskeho regiónu. Najkonkurencieschopnejšie odbytové ceny hovädzieho mäsa, masla a mlieka boli zaznamenané v Česku a chladených kurčiat a syrov v Poľsku a bravčového mäsa v Maďarsku.

Graf 14 Odbytové ceny spracovateľov v roku 2017 (Slovensko = 100%)

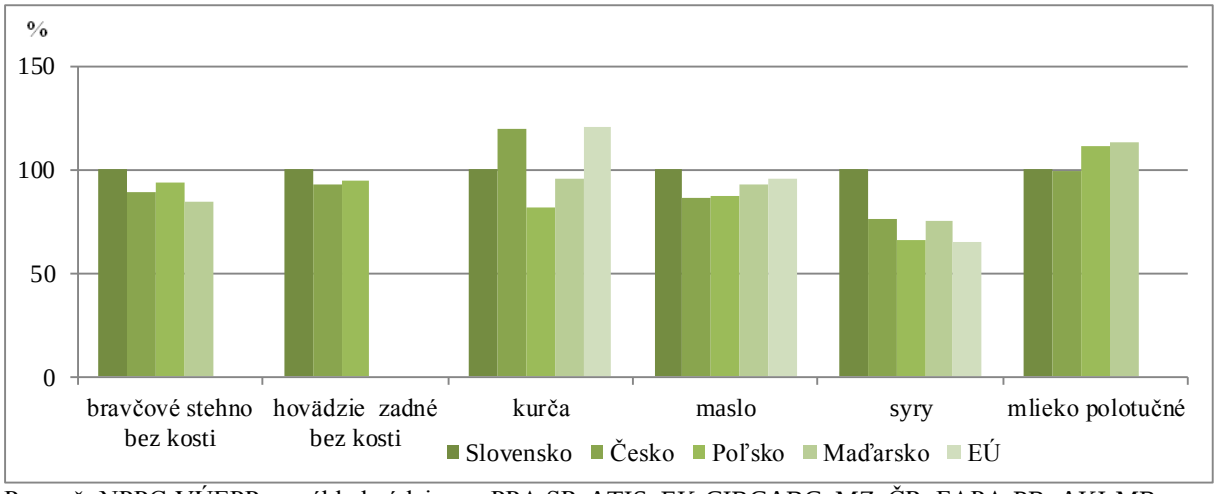

Prameň: NPPC-VÚEPP na základe údajov z PPA SR-ATIS, EK-CIRCABC, MZeČR, FAPA-PR, AKI-MR
Vypracoval: NPPC -VÚEPP

V maloobchodnej sieti v roku 2017 pri porovnaní s Českom SR mala konkurencieschopné **spotrebiteľské ceny** bravčového a hovädzieho mäsa a kurčiat, naopak, maslo, syry a mlieko boli v českých obchodoch výrazne lacnejšie. Komparácia cien pri

sledovaných druhov mias a mliečnych výrobkoch s Poľskom a Maďarskom vychádza pre slovenského spotrebiteľa v sledovanom roku nepriaznivo.

V rámci krajín V4 si mohli spotrebitelia najvýhodnejšie nakúpiť sledované komodity v Poľsku okrem hovädzieho mäsa, ktoré bolo najlacnejšie v Maďarsku.

Graf 15 Spotrebiteľské ceny v roku 2017 (Slovensko = 100%)

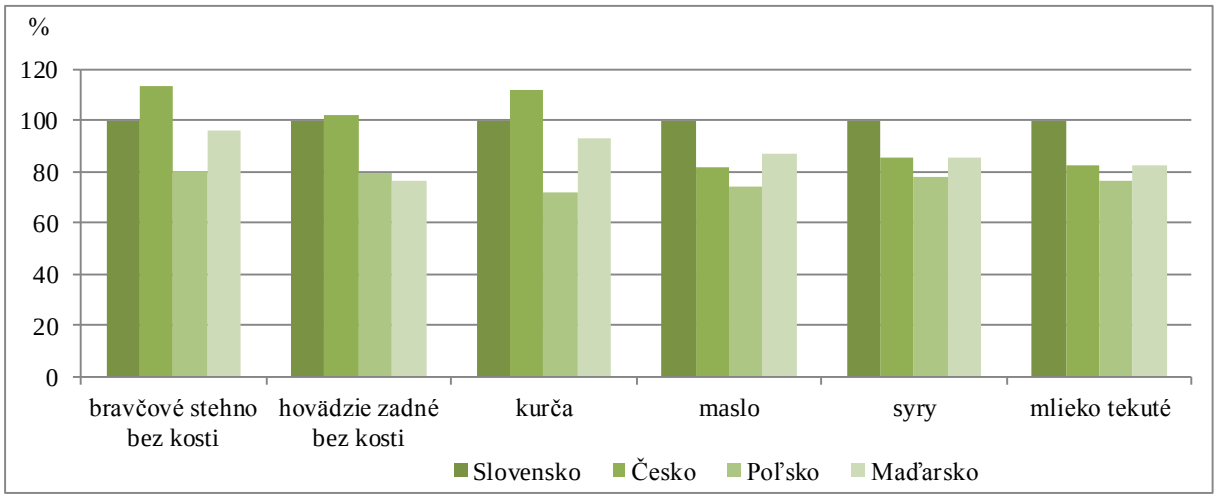

Prameň: NPPC-VÚEPP na základe údajov zo ŠÚ SR, MZe ČR, FAPA-PR, AKI-MR
Vypracoval: NPPC -VÚEPP

Konkrétne ceny slovenských výrobcov vybraných agrárnych komodít, odbytové ceny spracovateľov a spotrebiteľské ceny vybraných potravinárskych výrobkov v porovnaní s Českom, Poľskom, Maďarskom a skupinou krajín EÚ v období rokov 2012-2017 sú uvedené v prílohových tabuľkách 36-39 v prílohe 10.